

škem, nekaj časa tudi na Kranjskem, naposled na Goriškem, Tržaškem in v Istriji. Tukaj obnašajo se šolski, c. k. šolski uradi, kakor da bi jim glavni nalog bil hitrej ko mogoče postaviti nemšk most od Krnova (na Šlezkem) do Trsta (ob Jadranskem morji). Kakor kafra izgine jim zdajci člen XIX. državnih osnovnih zakonov, na § 6. šolskega zakona pozabijo, pedagogov najveljavniših načela zavržejo, samo da morejo — Slovane nemčiti. V dokaz povedanemu hočem opisati nekoliko šolske razmere na Koroškem in Štajarskem, kolikor so namreč v zvezi s c. kr. šolskim nadzorstvom.

Slovenci štajarski in koroški imeli smo od časov Marije Terezije in cesarja Jožefa naprej le nemške šole. Tudi katekizem bil je nemšk. To je trajalo blizu 100 let in še le sedaj izprevideli so, kako brezkoristne so takšne šole ter so dovolili za ministrovanja Bachovega blagodušnemu slovenskemu domoljubu, knezoškofu Slomšeku, v ljudskih šolah na Koroškem in Štajarskem uvesti slovenščino kot poučni jezik. Tako je zgodilo se, da so Slovenci ob času, ko je obveljal XIX. člen državnega osnovnega zakona od 21. decembra 1867., posedali slovenske ljudske šole, katero posest jim je sedaj ta zakon zajamčil.

Ta dogodek prisilil je nemčevalce misliti na druga pota in nova sredstva. Zbirljivo in tem poslu nikakor niso bili. Najprvije poslužijo se § 6. šolskega zakona od 14. maja 1869, kateri veli: „O poučnem jeziku in o poučevanju v drugem deželskem jeziku razsoja deželni šolski svet zasllišavši tiste, kateri šolo vzdržujejo, t. j. krajni šolski svet. No, in sedaj planejo nemškutarji nad slovenskega kmeta ter ga obdelavajo in mu blebetajo, kako strašno potrebna je nemščina za njega in za njegove otroke, da jim naposled veruje. Kmalu sklenejo v posameznih krajnih šolskih svetih prositi šolske oblasti, naj skrbijo, da se bode v ljudskih šolah učilo „več nemški“. (Čujte, čujte, na desni.)

(Dalje prih.)

Slovesnost v spomin 40letnega vladanja Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

(Dalje.)

Takó, sedaj smo zvedeli, kar smo vedeti hoteli. Častiti g. župnik naznanili so nam na okroglo dnevni red nameravane slovesnosti, ter nas pripravili za njo. „Pri vsakem, tudi najmanjšem opravilu, mora biti točnost in red“, pravijo g. župnik, cesar so oni vajeni vže od mladih nog, a mi pa le, odkar oni župnikujejo pri nas. V imenu Bolfenčanov izrekamo njim tukaj očitno zahvalo ter kličemo: „Daj Bog, da bi se častiti g. župnik, Ivan Trampuš, še mnogo let pred Št. Bolfanskim oltarjem tako

na lahko obračali, kakor se obračajo še sedaj kot precej priletan gospod!“

Čas med rano božjo službo in večernicami je ta dan po polževo mineval. Vsak je vže težko čakal večernic, katerih ta dan menda nikedo ni zamudil. Le g. nadučitelju je čas prehitro tekkel, kajti imeli so z okrašenjem, napisi i. dr. še mnogo posla. Tudi črno žolta kola za podporo lipama še nista bila pobarvana; srečke še niso bile gotove, in Bog védi, kaj jim je še delalo preglavico. „Če kedo presvitlemu cesarju na čast le nekaj stori, ne stori — nič; če pa stori, kolikor mu dopuščajo vse moči, stori le — nekaj!“ Te besede veljale so gosp. nadučitelju za geslo. In res, kar so pričeli, izpeljali so častno, če tudi niso imeli od naše strani omenjanja vredne podpore. Kajti nam so bila dotlej, ko so prišli g. nadučitelj k nam, slična očitna slavljenja še neznanana, in so nam še novosti. Upamo pa ter na tem mestu obljubimo, da bomo v prihodnje, ako nam zopet kaj priredite, ne le poslušavci, ampak tudi sodelavci. To je naša srčna želja, ker uvidimo, da so taka očitna slavljenja prepotrebna, da se ljudstvo ogreva za vse, kar je dobro, lepo in vzvišeno; da ljudstvo vidi, kakó se dejansko zasleduje naše slovensko geslo: „vse za vero, dom, cesarja in narod.“ G. nadučitelju, Francu Rakuši, kličemo na tem m-stu: „Na zdar! daj njim Bog še mnogo let in še debelejšo kožo!“

Ko smo popoldne prišli k večernicam, stala sta vže črno-žolta kola v za lipi pripravljenih jamah. Na kolih bili ste pribiti tablici z napisi: „Cesarjevo drevo 1848—1888“. Na zvoniku nad cerkvenimi vratmi visela je velikanska cesarjeva podoba, nad njo pa napis: „Živi cesar, domovina, Večna bode Avstrija“. Na levej od podobe je bil napis: „Srca zvesta, kakor zdaj. — Ostala bodo vekomaj“; na levej pa: „Bog dao srečo svakom sinu, — Koji ljubi domovinu“. Vse to pa je bilo lepo ovenčano. Po končanem popoldanskej službi božji bila je cerkev hitro izpraznjena. Ljudstvo postavilo se je pred cerkev ter je pričakovalo šolarje, ki so vže stali sè črno-žolto zastavo pred šolskim poslopjem. Ko sta stopila učitelja, vže zgorej imenovani in g. Melhijor Pugl, pred zbrano šolsko mladež, začela se je vrsta gibati k cerkvi. Med tem so pokali možnarji in godba je igrala koračnico. Ko so prišli pred cerkev in ko je bilo vse uvrsteno in umirjeno, stopili so g. nadučitelj F. Rakuša na vzvišen prostor ter začeli blizo tako-le govoriti: (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Krava in nje vsušenje.

Kedar se kravi vsuši mleko, to se izgodi po navadi v zadnjih 6 do 8 tednih, preden po-